

مۆدیلی کوردی بۆ دیموکراسی

به پیز باساکى

" تۆ بۆت ههیه رهخه بگریت کەس نالییت نا ... ئەوه مافی خۆته، منیش مافی خۆمه له زیندانت توندبکەم "

عادل ئیمام لەسەر زاری سەرۆکەوه له فیلمی (المنسى) دا چونکه دیموکراسی پیناسهیهکی دیاریکراوی نیه، له بواری پراکتیکدا چەندین ستایلی جیاوازی بهرهمهیناوه له سەرووی هەموشیانەوه له م سەردەمەدا باس له ستایلی ئەمریکی دەکرێ، وەنەبێ میلیهتانی دیش دیدو تیگەیشتنی خۆیان نەبێت بۆ ئەم چەمکە، ئەمەش وایکردوه چەندین مۆدیلی دیموکراسی له م جیهاندا پیاده بکری. ئەگەرچی میلیهتی کورد ماوهیهکی کەمه بواریکی بۆ پهخساوه که له سایهیدا بتوانی دیدی خۆی هەبێت لەسەر ئەم چەمکە بەلام ئەوهی جێی سەرجه که زۆرینهی پارتهکانی باشوری کوردستان برهوایهکی له بن نهاتویان به دیموکراسی ههیه ئەمەش وایکردوه مۆدیلی کوردی له دیموکراسیدا دروست ببێت.

به برهواى من سەرانی هەردوو پارته سیاسیه گەرکەى کوردستان پەوتی ئەم کۆمه‌لگایه‌ی ئەمپۆی ئیمه‌ دیاری ئەکەن، چونکه وهك چۆن بریاره سیاسیه گریگه‌کان له دەسه‌لاتی ئەواندایه و تەنها ئەوان بریاری شەپکردن و ناشتی له‌لایه‌ک و له‌ لایه‌کی دی په‌یوه‌ندی لایه‌نه‌کان ولاته ئیقلیمیه‌کان و ولاتانی پۆژئاوا دیاری ئەکەن، ئاوه‌اش پەوتی فیکری و پۆشنیری به‌و شیوازه‌ ئه‌پوات که ئەوان پیش وخت بریاریان له‌سەر داوه، ئەمەش تاراده‌یه‌کی زۆر تەفسیری ئەو باره‌ ئەکات که ئەوان بۆچی هینده‌ له‌ هه‌ولێ به‌ په‌راویزکردنی ئەو بیرو هزرو قه‌له‌مانه‌دان که له‌ دەر وه‌ی سنوری حیزیدا کار ئەکەن. ئیدی لێره‌وه‌ هه‌مو په‌رخه‌یه‌ک که له‌ پۆشنیریکی ئازاد یان پۆژنامه‌یه‌کی ئازاد یان هه‌ر که‌نالیکی ئیعلامی ئازاد (ئەگەرچی قسه‌م له‌ سەر خودی ئەو ئازادیانه‌ش هه‌یه) دەر ده‌چیت مایه‌ی نیگه‌رانیه‌کی گه‌وره‌یه‌، هه‌یچ پیم سەیر نیه‌ که‌ ده‌بینم سەرۆکی حیزبێک به‌ روه‌یه‌کی خۆشه‌وه‌ پیشوازی روناکبیریکی ئەکات و ده‌ستخۆشی لێته‌کات و له‌ هه‌مان کاتدا به‌ پۆژنامه‌ی حیزب پاده‌گه‌یه‌نیت (هه‌چی بۆ دامه‌به‌زینن) چونکه‌ ده‌ستخۆشیه‌که‌ی ئەو بۆ ئەو په‌رخانه‌یه‌ که‌ خودی خۆی ناگریته‌وه‌ ده‌نا زۆر مه‌به‌ستی نیه‌ گه‌ر حیزبه‌که‌شی یان که‌سانێ له‌ حیزبه‌که‌شی بگریته‌وه‌ !!

ئەگەر له‌م روانگه‌یه‌وه‌ سه‌یری ئەو که‌سانه‌ بکه‌ین که‌ له‌ گرینگیدا له‌ دواى سەرۆک و سکرته‌یر دین له‌ ناو حیزیدا ده‌بینین هه‌مان هیستریایان هه‌یه‌ به‌رامبه‌ر په‌رخه‌، له‌ راستیدا من چاوه‌روانی ئەوه‌ش ناکه‌م بۆ میلیه‌تیکی هه‌میشه‌ ژیر ده‌ستی وه‌کو ئیمه‌ش زۆر به‌ ئاسانی قبولی جیاوازیه‌کان بکه‌ین، چ جایی قبولی په‌رخه‌ و تۆمه‌تیش - که‌ له‌ زۆر شوینی دنیا دا ده‌بینین چۆن به‌رپرسی گه‌وره‌ی حکومه‌ت بانگ ده‌کریته‌ دادگا و تۆمه‌تبار ده‌کرێ به‌ چەندین تاوان که‌ مه‌رج نیه‌ هه‌موی راست بن ! - به‌ راستی من چاوه‌روانی ئەوه‌ نیم و ئەوه‌نده‌ش گه‌ش بین نیم پیم واییت که‌ له‌ داها تویه‌کی نزیکیدا گۆرانیکی جیه‌وه‌ری له‌ هزری سیاسی کوردیدا روه‌ئەدات بەلام ئەوه‌ی مه‌به‌ستی ئەم نوسینه‌مه‌ ئەوه‌یه‌ که‌ دواى پتر له‌ ده‌سال له‌ حوکمکردنی کورد له‌م به‌شه‌ی کوردستاندا ده‌بێت ئیتر ئیمه‌ش بگۆرپین خۆ ناکرێ هه‌ر قه‌وانی که‌م ئەزمونی وساویه‌تی حکومه‌ته‌که‌مان لێده‌ینه‌وه‌، یان بۆ دەر بازبون خۆمان به‌راورد بکه‌ین له‌ گه‌ل پۆژمه‌ دیکتاتۆریه‌کاندا.

له‌م سۆنگه‌یه‌وه‌ من لای خۆمه‌وه‌ بریارم داوه‌ هه‌رچ دیار ده‌یه‌ک به‌ ناشرین ببینم و هه‌ستبکه‌م پۆلی هه‌یه‌ له‌ له‌که‌ دارکردنی میلیه‌ته‌که‌مدا - ئەوه‌نده‌ی بۆم بگریت - بیخه‌مه‌ روو، گەرچی ده‌شزانم ئاوه‌ها هه‌لوئیسیتیک به‌ گۆل پیشوازی ناگریت. لێره‌دا هه‌زه‌که‌م به‌ نمونه‌ هه‌لوئیسیتی کادرو سەرکرده‌یه‌کی ینک بخه‌مه‌ روو به‌رامبه‌ر تۆمه‌تی که‌سێک که‌ له‌ پریگه‌ی پۆژنامه‌یه‌کی (ئازاده‌وه‌) خسته‌ویه‌ته‌ پالی و ئەمەش تەنها مشتیکه‌ له‌ خه‌روار.

هه یاسی شیخ عومەر ناویک له ژماره ٢٧ ی پوژنامە ی (هه وال) دا گازندە یه کی له حاکم قادر حەمه جان - سەرۆکی شارەوانی سلیمانی و ئەندامی س.ینک - کردوه که گوايه دەسلاتی خۆی به کارهێناوه له بهخشیانی زهویه کی شارەوانی ژیر به ژیر بۆ که سێکی نزیک خۆی، نامەوی بچمه ناو مەسه له ی پاستی و دروستی ئه وه وال و بگره بۆ ئه وه ی میسکی خۆم ئیسراحت پی بکه م و امدانه وه _ به گریمانه _ که تۆمه تیکی ههلبه ستراره، لێره دا مافی داکوکی ئەدەم به و سەرکرده به پیزه، به لام دەپرسم ئایا دەشیت چیکلدا نه ی سەرکرده یه که ئه وه نده بچوک بیته که سل نه کاته وه له تۆمه تبارکردنی ئه وه هاوالاتیه وخیرا به به کریگیرو و جاشی بداته قه له م و وه لامی هه پشه ئامیز بۆ خۆی و ئه وه پوژنامە یه ش بنیری که گازنده کی بلامو کردۆته وه .من وای به باش ئه زانم چەند بپه کی هه لێژاره له وه لامه کی حاکم وه ک خۆی بخمه بهر چاوتان..

***

دوو کۆ شەکرێ شکاو بۆ (هه یاسی شیخ عومەری) به کریگیرو. (ناونیشانی وه لامه کیه !!) ... له لاپه ره ٣ ی ژماره ٢٧ ی پوژنامە ی هه وال دا به کریگیرویک له ژیر ناوی هه یاسی شیخ عومەردا .... شه کریکی شکاندوه ....

دەبیت پوژنامە ی هه وال و ئه وه خاوهن قه له مە نوک شکاوانه ی دورن له ئه خلاق و عورفی پوژنامە نویسه وه بابەتی کال و کرچ و بی به لگه ی له و جۆره بلامو ده که نه وه باش بزانی که ئیمه له سه نگه ری خه بات و پیشمه رگایه تی میلله ته وه هاتوین و به پیچه وانه شه وه (هه یاس) و ده ستو و تاقمه که ی هه میشه له سه نگه ری خیانه ت و جاسوسی و جاشایه تیدا، بیگومان هه ر ئه وه هه یاس و ده ستو و تاقمه ی بون له سه رده می پیش پاپه ریندا که سوکاری (منی) پیشمه رگه و ده یان پیشمه رگه و پۆله ی تیکو شه ری ئه م گه له یان پاپیچی زیندانه تاریکه کانی دوژمنانی گه له که مان کرد.

ئەوه ی هه یاسی هه رزه وه کیل له بوختاننامه که یدا بلامو کردۆته وه هه مو ئه وانه ده چنه سه نگه ری سیخوپی و دژایه تیکردنی پیشکه وتن و کۆسپ و ته گه ره نانه وه له به رده م کاره کاندایا...

به داخه وه ئه وانه ی بوختاننامه ی وا دنوسن و ئه وانه شی بلامو ده که نه وه به ناوی نازادی نوسین و پوژنامە نویسه وه ده بی بزانی که پاسته وخۆ به م کارانه یان دژایه تی یاسا و مافی مروۆ و نازادییه کانی خه لگی ترو به پرسان ده که ن و به نارپه وا سه نگه ر له کارو خزمه ته کانمان ده گرن.

***

ئەمه به شیکه له وه لامه هه پشه ئامیزه که ی به پیزه ئه نجومه نی شارەوانی، که به ئاشکرا تۆمه تی جاسوسی و جاش و خۆفرۆشی و به کریگیروای و به گرتدانی که سوکاری پیشمه رگه و دژایه تیکردنی پیشکه وتن و کۆسپ و ته گه ره نانه وه له به رده م کاره کاندایا ده داته پال ئه م که سه و دژایه تیکردنی یاسا و مافی مروۆ و نازادییه کانی خه لگی ترو به پرسانیش ئه داته پال - ئه وانه ی بلامو ده که نه وه -

هه رچ که س له کوردستان بژی باش ده زانیته که نه ک ئه م هه مو تۆمه ته به لکو نیوه ی به سه بۆ داخستنی پوژنامە که وه قورگرتنه وه بۆ ئه وه که سه ش که یه کێک له م تۆمه تانه ی به سه ردا ساغده بیته وه، که به بپوای من سه لماندنی له لایه ن به پرستیکی گه وه ی حیزی ده سه لاتداره وه لێ ئاسانتر نه.

پاشان ئه گه ر هه رکه سیک ته نها له بهر په خنه یه ک ئابه و شیوه یه بخریته قه فه سی تۆمه تباریه وه و هه پشه ی لیبرکریته، کێ ده ویریته په خنه بگریته؟، بۆ ده بیته په خنه ی خه لک نابه جی و دژایه تیکردنی حکومه ت بیته، ئایا کاتی ئه وه نه هاتوه که زه منه نی دیکتاتوریه ت تا هه تابه به نه فرته بکه ین، یان په نگه ئه مه ستایلی کوردی بیته له پیاده کردنی دیموکراسی.

له ژماره ٢٨٤٧ ی پوژنامە ی کوردستانی نویدا و سه باره ت به هه مان کیشه حاکم قادر بابە تیکی نویسه و تیایدا ئاماژه به وه ئه کات که کاک کۆسره ت ره سول (سه رۆکی پیشوی حکومه تی هه ریم) له کۆبونه وه ی ئه نجومه نی شارەوانی دا بۆ داکوکیکردن

لهو تۆمهتانهی خراوته پال سه رۆکی شارهوانی پاش دهستخۆشی له کارو خزمهتگوزاریهکانیان وتویهتی : " دیموکراسی تاکه دروشم وتیزی مۆدیرنه که ئەوهندهی بهها زۆروزهوهندهکهی دوژمنی هیه "، دیاره مهبهستی کاک کۆسرهت له دوژمنانی دیموکراسی ئەو خه لکه بی ئەمهکهیه که پهخه ئاپاسته ی حکومهت و حیزب و سه رکردهکانی ئەکات دنا ئەو هه پشه و گورپه شانهی پاسته وخۆ و ناپاسته وخۆ له پهخه گران دهکریت له لایه ن دهسه لاته وهنهک به لادان له دیموکراسیهت به لکه به به شیک له پیاده کردنی مۆدیلی کوردی بۆ دیموکراسی ئەژمارئه کات.

بۆیه من داوا ی لیبوردن له کاک کۆسرهت دهکه م و ئەلیم ئەوه دوژمنانی دیموکراسی نین که به و زۆرو زه وهندیه له ناومانان به لکو دوژمنانی (مۆدیلی کوردین) له دیموکراسیهت.